

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1251.

Entered as second-class matter December 6, 1929, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 3. SEPTEMBRA, (SEPTEMBER 3,) 1931.

Published weekly at
3639 W. 20th St.

LETO—VOL. XXVI

NAPAČNO TOLMAČENJE FINANČNE KRIZE V ANGLIJ

PRIVATNI INTERESI V GONJI PROTI ZVEZNI PODPORI ZA BREZPOSELNE

Glad ali brezposelnostna zavarovalnina?—Angleška delavska stranka v opoziciji.—Znižanje plač

Ves ameriški kapitalistični tisk zvrača krivdo za finančne neprilike in za odstop delavskih vlade v Angliji na takovano "dolo", kakor po svoje označujejo podporo, ki jo dobivajo brezposelnici delavci.

Čemu ta gonja o "doli"? Ker se bliža zasedanje kongresa in se boje, da bodo poslanci pod pritiskom razmer uvedli zavarovanje delavcev proti brezposelnosti. Ameriški kapitalizem tega noče. V namenu, da socialno zavarovanje diskreditira, kaže na Anglijo, "češ, "glejte, \$600,000,000 deficit dela država na leto zaradi ogromnega izdatka, ki ga ima s podpiranjem brezposelnih."

Sito, ki ne drže vode.

Angleška delavska stranka je izdal manifest, v katerem dokazuje, da finančne krize ni povzročila "dola", nego je posledica kapitalističnega gospodarstva in kapitalistične vojne; delavstvo ni odgovorno ne za prvo ne za drugo.

Manifest navaja, da so vložbe angleškega kapitalizma v inozemstvu ogromne in segajo v milijarde. Za krizo ni nobenega vzroka, in je ne bi bilo, ako bi kapitalisti toliko ne manevrirali, da oslabe delavstvo v političnem in gospodarskem oziru. Ako je krizo v Angliji pospešila panika, ki je pred nekaj tedni zasegla Nemčijo in je prišel na pomoč Hoover s svojim predlogom za enoletni moratorij, tedaj tudi tega niso krivi delavci ne v eni ne v drugi deželi, nego kapitalizem s svojimi mednarodnimi bankirji.

Dve muhi z enim udarcem.

Ameriški kapitalistični krogovi so zelo vzradočeni, ker misijo, da so onesvestili dve muhi z enim udarcem. Njihove manipulacije s krediti so prigrale Anglijo v nevarnost finančne panike, zato da so jih narekovali svoje pogoje, oziroma ji dali ultimatum, kakor piše angleški delavski dnevnik "Herald" in drugi listi, da mora znižati podporo brezposelnim in sploh urediti gospodarstvo bolj po kapitalističnih metodah, ali pa odpadejo krediti. Pod tem pritiskom je delavska vlada odstopila, MacDonald pa je prevzel sestavo nove vlade v veri, kakor izjavlja, da bo v tej krizi delavske interese varoval, ne pa jim škodoval, kakor tvrdijo njegovi kritiki. Ali dejstvo je, da bo podpora brezposelnim znižana 10 odstotkov, kar vlada opravičuje s

tem, da so življenske potrebuščine zdaj nad 11 odstotkov ceneje kakor so bile pred doblim letom.

Kapitalizem v politiki.

Ameriška kapitalistična politika izrablja sedano situacijo v Angliji, da s pomočjo svojih posojil direktno ali indirektno diktira, v čem naj se odkruši pridobitev angleškega delavstva, in ob enem s svojo propagando meče slabo luč na "delavsko ekonomijo", "ki bi le jemala in podpirala neproduktivno brezdelje (brezposelne delavce), pri tem pa zagazi v krizo, iz katere je mogoče iziti le z drastično akcijo."

Kapitalisti v Zed. državah čutijo, da vzlič svojemu mogočemu tisku in drugim propagandističnim metodam ne bodo v stanju dolgo preprečevati počakanje oziroma zgraditev stranke s socialističnim programom. Te se boje, zato profitski tarsi žurnalistem toliko straši z rdečim bavbavom.

V Angliji prejema redno državno podporo okrog dva in pol milijona delavcev ter njihove družine. Zelo so obdavčene dedščine in tudi drugi davki na bogastva so mnogo višji kakor v Zed. državah; tu plačajo vse davke konsumenti.

Dolg družbe delavstvu.

Ameriško ljudstvo je izvedelo v vzrokih spremembe v vladi v Angliji precej in izvedelo bo še več. Spoznalo bo, da podpora brezposelnim ni čisto nič kriva finančnih zagat Velike Britanije. Na podlagi tege dognanja bo ameriško delavstvo bolj in bolj zahtevalo sprejem socialnih zakonov, med drugim zavarovanje proti brezposelnosti, za slučaje bolezni, zahtevalo bo starostno pokojnino, penzijo vdovom itd., kajti vseh teh podpor so delavni delavci v Angliji, katerim jih skušajo zdaj znižati ali jih celo odpraviti.

Državnim delavcem, katerih je 300,000, so znižali plače na načrtu mednarodnih finančnikov v New Yorku in Parizu, ki zahtevajo, da se Anglija "ekonomizira". Sedanja vlada nagaša pravilo, da morajo dopriesti žrtve v namenu, da se odpravi deficit v proračunu, v slojih v Angliji. Vsled tega znižanje podpor in plač.

MacDonaldovo pojasnjevanje.

Naloga delavske vlade je bila znižati izdatke in jih balancirati z dohodki. To bi storila na svoj način, toda ne na stroške delavskega ljudstva. Angleški in ameriški kapital sta se temu uprla, situacija je postala od ure do ure kritičnejša, grozila je finančna panika in v tem položaju je delavska vlada odstopila. Po mrzličnih posvetovanjih je bila poverjena sestava nove vlade zopet MacDonald, ki je po sporazumu sprejel sodelovanje torijske in liberalne stranke. Delavska stranka mu njegovega postopanja ni odobrila. Na konferenci njenih poslanec, katerih je 280, je bilo skoro z-vsemi glasov sklenjeno, da bo delavska stranka proti nacionalni

VISOKA KAZEN ZA ROP V BANKI, KI JE PRINESEL \$2,285

Luke Lea v Asheville, N. C., je bil obsojen od 6 do 10 let zapora ker je poneveril \$1,136,000 v banki, v kateri je bil uradnik. Izgleda, da si bo z obrambo na nadaljnih sodnih instancah kazen znižal na nič.

V North Plate, Nebraska, sta bila dva bančna roparja obsojeni od 13 do 15 let ječe. V banki, katero sta napadla, sta vzel \$2,285.

William J. Moore v New Yorku je načeljeval bondni kompaniji, katera je preračunano ogoljufala svoje klijente za več kot 57 milijonov dolarjev. Moore je bil obtožen in ker ima denar, je najel drage advokate in težko, da bo kaj kaznovan.

Male tatove obešajo, velike izpuščajo. Mali so v kradnjah nerodni, veliki pa ropajo legalno, v senci zakonov, da se jim "nepoštost" ne more očitno dokazati.

Kroganje za delavce

Dne 30. avgusta je neki deputij-šerif v Harlanu, Ky., ubil premogarja kakor psa. Potem se je izgovarjal, da je to storil v silobranu, ker so napadali streljali nanj. Čudno je, da ga premogarji s svojimi puškami niso ubili, če so res streljali. Kajpada, deputij laže. Ubil je neoboroženega rudarja. Ako bi rudar ubil njega, bi bil že v ječi in obtožen umora. Deputiju se ne zgodi nič.

PRAVICA KRITIKE.

Delavci, ki niso organizirani, nimajo pravice kritizirati delavskega gibanja.

VOJAŠTVO POMAGA "STAVKARJEM"

Governerji nimajo navade pošiljati državne milice v pomoč stavkarjem — ako so stavkarji delavci. Drugo je, ako stavkajo gospodarji. V Oklahomi, Texasu in Kansasu je še mnogo oljnih vrelcev v posesti manjih kompanij in posameznikov, ki prodajajo petroj Rockefellerjevi Standard Oil, Sinclairjevi in drugim oljnim kompanijam. V tej depresiji so potisnile lastnike ob steno s tem, da so jim ponudile za olje le med 30 do 50c za barel. Ako bi trut pri tej ceni vztrajal, bi v teku par let prešla vse oljna polja v njegovo posest. Kakor vse male ribe, se tudi manjše kompanije in posamezni lastniki oljnih vrelcev boje, da ne bi izginili v žrelu večjega stvora, Governor Oklahoma Wm. Murray jim je prišel prvi na pomoč z drastično akcijo. Proglasil je preki sod in zapovedal, da morajo ustaviti obrat vsi oljni vrelci v Oklahomi in njegovemu vzgledu je sledil z enakim ukazom governera Texasa. Oba governerja sta pozvali v pomoč svojemu odlokodu vojaštu. Obrat so moralna ustaviti tudi oljna polja, ki so v posesti tržstanskih korporacij. Glavni namen tega je bil, zvišati ceno olja najmanj na \$1 barel. Stavka je bila na stroške vsega ljudstva dobljena. — Škoda, ker še nobena ameriška država ni imela governerja, ki bi se enako zavzel za delavce, kadar so na stavki. Na sliki so čete državne milice na oljnih poljih v Texasu, ki pazijo, da se olje ne odvaja, dokler se mu spet ne zvišajo cene.

STAVKE PREMOGARJEV VEČINOMA ZRUŠENE S TERORIJEM IN NESLOGO

Premenitev taktike N. M. U. — Razvojenost unij in tekmovalni boj za naklonjenost rudarjev

Stavke premogarjev v Ohiu, Pensylvaniji, West Virginiji in Kentucky so prisile večinoma na stopnjo izprtja. Pomoč izprtim rudarjem je nujno potrebna.

Komunistična National Miners Unija je s svojimi podružnimi odbori napravila takozvani strateški umik na enak način, kajtih je preje delala United Mine Workers of America. Lewisov ljudje to zdaj pridno izrabljajo proti komunistom. V svojem proglašaju z ozirom na taktiko v stavki pojasnjuje NMU, da se je stavka pričela v maju, rudarji enega rova so se dvignili prvi, in nato se je razširila kakor požar v vseh omenjenih državah. Okrog 40,000 premogarjev se je odzvalo, vsi so sprejeli vodstvo NMU, pravili odbor, in nato tolmači, da je preprečilo nadaljnjo širjenje stavke pomanjkanje organizirane sile ter neizkušenost in šibkost National Miners unije.

S tem NMU priznava, da je v času, ko je izdala poziv na stavko, bila šibka in brez potrebnih izkušenj za vodstvo štrajka. To priznanje je sicer delala v kopo fraz o herojski borbi in slično, toda gre sedaj za vprašanje, kako pomagati rudarjem, ki so še v slabšem položaju nego prej. Sli so v borbo navdušeno in uverjeni, da bo novo vodstvo sposobnejše in bolj taktično kakor pa ono, kateremu načeljuje John L. Lewis.

Ko je NMU pred par tedni podala to izjavo o strategični

SOC. POMOŽNA AKCIJA ZA IZPRTE PREMOGAR- JE SE NADALJUJE

Iz urada socialistične pomožne akcije v Pittsburghu pohrečajo, da je pomoč družinam revnih premogarjev zdaj prav tako potrebna, četudi je stavka v glavnem zrušena, kajti kompanije so mnogo rudarjev izprle, oziroma jih zabeležile na črno listo. The Miner's Relief Fund bo vsled tega ostal aktiven in pomagal bednim rudarjem kolikor mu bodo dopuščala sredstva.

Pomoč, ki jo je nudil dozdaj, je bila izdatna. S sodelovanjem drugih postojank socialistične stranke je organiziral uspešno pomožno akcijo, katero je treba držati v aktivnosti za sedanje potrebe in za prihodnji boj premogarjev, kajti razmere so take, da je ponovni odpor neizogiben.

Lov na zločince

Kadar postane "javno mnenje" v kakem prizadetem ameriškem mestu nestrupo, se zadrži policijski lov "na zločinske elemente".

V pobojih med gangstarji v New Yorku je bilo prošle tedne ustreljenih tudi nekaj otrok, ki so se igrali na ulicah. Ludsko ogorčenje je zraslo do viška, in glavni policijski komisar je ukazal stražnikom: "Polovite zločince!" V prvem dnevu "čiščenja" so prinali na policijske postaje 106 oseb. Reporterji, ki so se malo pobrali, so dognali, da so bili vjeti "zločinski karakterji" največ navadni hoboti in postopači, a resničnega zločinka ni bilo nobenega med njimi. Tem policijo pravčasno pove, da naj se poskrijejo. Velika je moč podkupnin.

Konvencija illinoiske F.-L. P. V Galesburgu

Obnovljena farmerska-delavska stranka v Illinoisu bo imela svojo prvo državno konvencijo 12.—13. sept. v Galesburgu, Ill.

DOGODEK, KI GA 'OBŽALUJEJO'

Cetudi je od vseh strani ugotovljeno, da se prohibicijo v sedanjih razmerah ne more uveljaviti, uganjajo agentje prohibicijskega oddelka svoje vrede dalje neglede na posledice. Na sliki je Helena Vasiljevič, ki je izgubila življenje v sledu takega vpada. V njen dom v Milwaukeeju so prišli prohibicijski agentje, arstirali njene moža in razbili sede v katerih je bilo vloženo. Ker klet nima odvodnega kanala, je bila v nji mlaka izlite pijače. Gospodin, ki je po odhodu agentov in moža šla v klet, da ugasne električno luč. Ker je stala v mlaku in je bila žica pokvarjena, jo je zadel električni tok, ker je usmrtil. Koronerjeva porota je ugotovila, da njena smrt niso povzročili juhaški agentje, dostavila pa je, da je to obžalovanja vreden slučaj.

**VSAKA
številka
Proletarca
VSEBUJE
zanimivo
gradivo**

Potrudite se, da ga bodo delavci čitali.

Glasovi iz našega Gibanja

'Se vidimo v Waukeganu!'

Prvi skupni izlet soc. klubov in društev Prosvetne matici Illinoiskega-wisconsinskega okrožja je blizu. V nedeljo 6. septembra se snidemo v Waukeganu na Možinovem parku. Piknik se prične že dopoldne. Možinov park je na 10. cesti blizu Slovenskega narodnega doma, od kjer bodo avti vozili izletnike.

Milučanje in Čikažani pridejo s posebnimi karami električne železnice.

Vsi v Chicagu, ki se želite voziti po znižani ceni, ste vabjeni, da pridete v nedeljo 6. sept. ob 12. uri opoldne (daylight saving time) na postajo North Shore električne železnice na Adams in Wabash ulici, kjer se bomo zbirali. Prisimo vas, da udeležbo prijavite bodisi John Raku, (tel. Rockwell 2864), Ch. Pogorelcu, Antonu Gardnu, D. J. Lotriču ali r. Zajcu, da bo odbor vedel koliko tiketov ima nabaviti. Vožnja v vsak kraj je 60c.

Na pikniku bodo imeli naši mladinski odseki in waukeganska mladina baseball igre. Vrt je zelo prostoren in lep. Ima velik, modern paviljon. Na stojnicah, ki jih bodo upravljala

Molekovo predavanje v Strabane

Strabane, Pa. — Za predavanje sodruga Moleka, ki bo v nedeljo 6. septembra, vladu tod veliko zanimanje. Predmet,

"Američki delavci včeraj in danes"

vam pove, da bo predava-

ljitelj govoril o delavstvu v tej

deželi kakor je bilo in kakršno je danes, iz tega pa se učimo,

kakšno bi moralo biti in kakšne so možnosti, da se delavski razred v bodoče temeljito pre-

okrene ter s tem otrese vpliva

kapitalistične politike, katera

ga je zaslužnila.

Ivana Moleka vso poznate iz njegovih del ter iz "Prosvete", katero urejuje. V Pennsylvaniji bo ob tej priliki, kolikor se jaz spominjam, prvič predaval. Gotovo je, da so rojaki željni izvedeti, kakšno je mnenje tega sodruga o življenskih problemih ameriškega delavstva. Kaj misli o delavstvu, ki že leta in leta v veliki večini tiči pod okrilje korumpiranih republikanskih in demokratskih političarjev?

Predavanje bo v naselbini Strabane pri Canonsburgu v dvorani društva Postojnska Jama št. 138 SNPJ. Prične se ob 2. popoldne.

Najprvi nastopi Hilda Kvartič, hčerka sodruga John Kvartiča s Sygna, ki bo govorila v angleščini o pomoči zvezne vlade brezposelnim (Federal Relief for Unemployed). Hilda je v govorniških kontestih prekosila v tem okrožju vse študente in študentke višjih šol.

Posesti nas tudi pevski zbor "Ilirija", ki bo zapel nekaj pesmi.

Občinstvo prosimo, da naj pride v dvorano pravočasno, namreč ob 2. popoldne, daylight saving time, ker bodo s tem lahko vsi imeli nemoten duševni užitek. Predavanje se vrši pod pokroviteljstvom kluba št. 118 JSZ.

John Terčelj, organizator.

li naši sodrugi in sodružice iz Waukegana-North Chicaga in drugod, boste dobili vse, kar ugasi žejo in uteši glad. Plešalcem bo igral izborni orkester.

Prvič v teh dveh državah se bo dogodilo, da bosta na skupni prireditvi pela dva delavska pevska zbor, namreč milwauški "Naprek" in čikaška "Sava".

Governiki bodo, šerif milwauške county Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda in urednik "Proletarca" Frank Zaitz. Predsedoval bo Donald J. Lotrich.

Polovica morebitnega prebitka je namenjena družinam premogarjev v stavkovnih okrožjih, druga polovica pa fondu za pokritje izdatkov predavateljske ture, katero podvzame pod pokroviteljstvom okrožne Prosvetne matici sodružica Anna P. Krasna.

Vstopnice za ta piknik dobite pri raznih rojakih v naselbih Waukegan, North Chicago, Milwaukee, Sheboygan, West Allis in Chicago. Stanejo v predprodaji 25c in pri vhodu 35c.

Rojaki delavci, od vas je odvisen uspeh te prirede. Ne zanašajte se, da bodo šli drugi, in da bodo že drugi vse opravili. Tudi vi pridite v tudi vi agitirajte ter sodelujte, da bo ta manifestacija našega delavstva res imponzantna ter v vseh ozirih uspešna prirede.

Piknik se vrši tudi če bo devetno vreme, ker je v Možinovem parku dovolj strehe.

Odbor okrožne Prosvetne matici.

Pikniki društva v Chicagu

Chicago, III. — V nedeljo 30. avgusta smo imeli menda kar šest slovenskih piknikov. Enega je imelo druš. Slovenski dom št. 86 SNPJ v Forest preserve na north side, drugega druš. Gorenje SSPZ istotako na north side, in tretjega pa druš. Sosedje SNPJ. na "slovenskem hribčku" v forest preserve nad Steržinarjem. Društva, ki so imela ostale tri piknike, mi niso znana razen "Jugoslovana" JSKJ.

"Slovenski dom" je imel na svojem pikniku prilično dobro udeležbo in razpoloženje piknikarjev je bilo kakor je primereno pa pikniku. Precej udeležencev je bilo z "west side". Na piknik druš. "Gorenje" nisem utegnil, a čul sem, da so se dobro imeli.

Piknik druš. "Sosedje" je bil izlet članstva v prijateljev. Poset je bil obilen. Godec je igral in pel, kdor pa je hotel plesati, je to storil kar po travi.

S tem so slovenski pikniki formalno prenehali, a nekaj prijateljskih izletov bo še, predno pride jesen.

Prihodno nedeljo 6. sept. bo izlet slovenskega delavstva v Waukegan v Možinov park blizu Slov. nar. doma. Piknik se vrši v vsakem vremenu, ker je pri Možinu v slučaju dežja za vse dovolj strehe. **Piknikar.**

Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati sanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravitelju za pojasnila.

NOV TRIUMF MODERNE TEHNIKE

V Sydneyju, Avstralija, so dogradili most, ki stane do \$40,000,000. Delali so ga sedem let. Je najdaljši na svetu z eno apono. Preko mostu sta speljana dva tira električne železnice, dalje posebno "nadstropje" za avte in vozove ter mostovži za pešce. Računajo, da bo šlo preko mostu vsak dan okrog milijon potnikov. Most spaja dva bregova v sidneyskem pristanišču.

POLITIKA, PETJE IN KULTURA

Cleveland, O. — Slovenski-slavček nepolitični L. Belle se oglaša v listih ves predv. sept. v slovenski dvorani v Boydsville. Potem bo blizu dvorane piknik. Oddana bo enemu izmed udeležencev žepna ura.

Citali ste že, da bo imela vzhodnoohijska konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matici zborovanje v nedeljo

20. sept. v slovenski dvorani v Boydsville. Potem bo blizu dvorane piknik.

Tako je, M. I.

L. B., ki se dela zelo nepristransko, s svojim dopisom v Prosveti ni dokazal, da je zvest svojim izjavam. Je tako strankar, zbadljiv in zelo gre povinkih, da bi se ognil resnici. Ne prizna, da so oni ime "Zarja" vzel po krivem in da nimajo pravice do njega. Velika pomota je trditi, da je njihova samostojna skupina postala zbor šele ko se je zakotila iz klubove "Zarje". Le počasi. Razvila se je v klubu, s pomočjo klubovega zaledja. S svojimi, klubu sovražnimi nameni, ste lahko napravili toliko zgage zato, ker smo bili klubovi član takrat napram vam prepopustljivi in smo vam dovolili marsikaj kar se je posneje nad nami maščevalo.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre stvari, zato se zanašamo na vaše dobrohotno sodelovanje.

Dotični, ki so prejeli pisma

z pripravljalnega odbora, so prošeni, da vrnejo tikete s številkami kakor hitro mogoče, ker jih potrebujemo na prireditvi 20. sept. Gre se v prid dobre

PRIVATNI INTERESI V GONJI PROTI ZVEZNI PODPORI ZA BREZPOSELNE

Glad ali brezposelnostna zavarovalnina?—Angleška delavska stranka v opoziciji.—Znižanje plač

(Nadaljevanje s 1. strani.) kooperacijski vladi in v opoziciji. Organizacija delavske stranke diskreditirajo delavsko gibanje v okraju, v kateri je bil Mac-

Donald izvoljen, je zahtevala,

da naj odstopi. Odgovoril je,

da mora zdaj ves svoj čas u-

porabiti, da se obvaruje Anglijo pred finančno krizo.

Par dni po sestavi nove vlade je

MacDonald med drugim dejal:

"Govorim pod pritiskom o-

kolščin, ki so nenačadne in ob-

enem žalostne zame. Vse svoje življenje sem posvetil gradnji delavske stranke. Moji nazori in ideali ostanejo nespremenjeni... Pravijo, da nimam poverilnice od delavske stranke za akcijo, katero sem podvzel. Res je nimam, toda prepričan sem, da bi jo v interesu delavskega razreda moral imeti.

"Toda imam poverilnico od večje avtoritete. Zapopaden je v izpolnjevanju dolžnosti napram narodu kot celoti. Tej dolžnosti se bom podvrgel, neglede na posledice."

MacDonald odstavljen.

Dasi je delavska stranka MacDonalda odstavila od svojega vodstva in odsodila njegov vstop v torijsko-liberalno vlado, v kateri so tudi štirje bivši laboritski ministri, ga posebno ne napadajo, ker verujejo, da je iskren v svojem postopanju. On trdi, da bi v slučaju panike revno ljudstvo največ trpelo. V vladi je ostal, da bo služil celoti in varoval ljudske interese, pravi MacDonald.

Za glavnega predstavnika delavske stranke je bil na Mac-

Donaldovo mesto izvoljen bivši delavski minister zunanjih zadev Arthur Henderson, ki bo

v parlamentu vodil opozicijo proti vladi.

Zdrav razvoj.

V novi orientaciji se je angleška delavska stranka obrnila na levo in se v politiki bolj drašično zavzemala za socialistični program. Izdelala je svoj načrt za znižanje izdatkov in zvišanje dohodkov, zapopaden med drugim v večjih obdavčenih bogastev in veleposestev.

Izgleda, da ameriški francoski bankirji upajo na srečen izid angleške krize ker so pod tem vtišom naklonili angleški vladi \$400,000,000 kredita.

Amerikanci, ki se zdaj slika-jo za "rešitelje". Angleži, so posegli v situacijo le raditev, da rešijo svoje investicije v Angliji, da preokrenejo angleško vlado bolj v soglasje svoje ro?

Ali je socializem zoper ve-ko vlado bolj v soglasje svoje ro? Enkrat sem bil na seji an-

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljajo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Nameč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

Poslali so:

Anton Vičič, na agitaciji v La Sallu in Chicagu	76 1/2
Anton Jankovich, Cleveland, O.	15
Joseph Snay, Bridgeport, O.	12 1/2
John Zornik, Detroit, Mich.	10 1/2
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	10 1/2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	10
John Rak, Chicago, Ill.	6
Joseph Britz, Export, Pa.	4
Frances Zakovsek, No. Chicago, Ill.	4
Andrew Miško, na posetu v Calumetu, Mich.	4
John Jerec, Rock Springs, Wyo.	4
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	3
Anton Sular, Arma, Kans.	2 1/2
John Matičić, Luzerne, Pa.	2
Mary Musich, West Allis, Wis.	2
Mike Krultz, Willard, Wis.	2
John Teran, Ely, Minn.	2
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	2
Peter Benedict, Detroit, Mich.	2
Anton Garden, Chicago, Ill.	2
Jack Tomec, Moon Run, Pa.	2
Joseph Robich, Yukon, Pa.	1
Leo Milostnik, Sheboygan, Wis.	1
Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 180 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 261 1/2.	

NAČINI ZA JAČANJE DELAVSKEGA TISKA.

Ameriški kapitalistični tisk kuje profit z oglasi. Vse oglase plačujejo indirektno ODJEMALCI. Marsikakšna stvar bi bila tretjino ali celo polovica cenejša, ako ne bi morali odjemalcem plačati tudi trošek oglašanja.

Oglasi torej vzdržujejo ves kapitalistični tisk, ne pa delavskega, kajti kadar iščejo slednji oglase, se podjetja izgovarajo, da imajo delavski listi premalo naročnikov in se oglaševanje v njih ne izplača.

Razen velikih oglašajo tudi mali trgovci, zdravniki, denarni zavodi, razni profesionalci itd. Vsi ti so odvisni od delavcev. Ako mali trgovci pomagajo z oglasi delavstvu sovražnim listom, je to breme, ki ga vzdržujejo delavci, ne pa trgovci in drugi oglaševalci.

Kaj pa, če se bi delavci začeli tega zavedati in bi rekli onim, s katerimi poslujejo: "Ker oglašate v nam neprijateljskih publikacijah, čemu ne bi dali oglase tudi v naš delavski list?"

Seveda, branili se bodo z vsakojakimi izgovori, toda če rečete vi, "dobro, odslaj boemo poznali le one trgovce in profesionalce, ki nam bodo izkazovali več naklonjenosti," pa se bodo spremenili.

Citatelj, vi lahko veliko pripomorete, da dobite "Proletarec" več oglasov. Ako vam dajo oni, ki oglašajo v tem listu, enako dobro postrežbo kot druge trgovine, tedaj kupujte pri onemu, ki po svoje pomaga vašemu listu. In povejte mu to. Uverjeni smo, da bi imel Proletarec lahko eno stran več plačanih oglasov, ako bi naročniki in člani JSZ. bolj upoštevali, kar smo navedli v tem članku. Boj za obstanek lista bi bil potem veliko laglji.

DRAGA VOJNA VEŽBANJA

Waukegan se pripravlja na sprejem izletnikov

Waukegan, Ill. — Pričakujemo, da se udeleži izleta in pikniku v nedeljo 6. septembra v Možinovem parku v Waukeganu najmanj 500 ljudi. Pridruži se klubi in društva okrožne Prosvetne matice z delokrogom v Wisconsinu in Illinoisu.

Gostoljubnost naselbine Waukegan-North Chicago je znana vsem, ki so imeli priliko na posetiti. Zastopniki tukajšnjih organizacij so pridno na delu in so pripravili vse potrebno, da bodo zunanjji gostje kar najboljše postreženi. Zbirališče bo pred Narodnim domom, od kjer bodo vozili izletnike na pikniški prostor avtomobili. Možinov vrt je od Slov. nar. doma le par minut vožnje. Program, ki je priobčen na drugem mestu, bo pester in zanimiv.

Z radostjo pričakujemo tega dne, da odkritosčno pozdravimo v sprejemno naše znanec, prijatelje in somišljence. Velik in nepozabiljen naj bo ta dan za nas vse, ki enako čutimo in mislimo.

Naprej s složnim, vztrajnim delom za cilj Prosvetne matice!

Jugoslovanski delavci dobrodošli med nami!

Odbor zastopnikov društva.

Prireditev Slov. del. doma

Collinwood, O. — Z mesecem septembrom se zaključi sezona piknikov v prosti naravi. Vročina pojema. V senci ne bomo več iskali hladu, toda s to spremembo ne sme zaspasti naše društveno življenje. Prelejeno bo v naše narodne domove.

V Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. se prične jesenska sezona s prireditvijo dne 6. Septembra. Direktorij korporacije je v ta namen aranžiral spored povsem novo obliko programa. Vprizorjena bo komična igra z radio programom in nekdo, ki bo srečen, dobi za vsoto 50 centov povsem nov Philco radio najnovejšega izdelka na devet tubov in ton kontrolerjem. Radio, katerega se bo rabilo pri izvajjanju programa, bo oddan takoj po prireditvi onemu, katerega srečna številka bo dvignjena.

Omenili smo, da bo vprizorjena šaloigra z radio programom. Morda si ta ali oni misli: sedel bom lepo doma in poslušal slovenski radio program na svoj radio, toda za-

glasovnik, ki se ne želi ustaviti.

Isti dan bo imel prireditve v Slov. del. dom v Collinwoodu. Spored vključuje tudi predstavo. Igrala bo godba "Bled".

V West Parku na 131. cesti in McGowen Ave. bo prireditve v Jugoslovenskem domu v korist dvorane. Dne 6. sept., dan pred praznikom Labor Day, posetite eno ali drugo. Letos imajo delavci veliko "delavskih" praznikov.

Frank Barbič.

Domova slavnost

Springfield, Ill. — V nedeljo 6. sept. bo imel ob priliki svoje enajstletnice Slovenski narodni dom prireditve, katera bo nudila ne le mnogo zabave nego tudi duševnega užitka. Sodeluje dramski odsek kluba št. 47 JSZ, ki vprizorja šaloigro v enem dejanju "Smodinova goščina". V igri se najbolj odlikuje Nande in Milan, dva potepuhna ter pretkanca, ki uboga Smodina na zvit način oslepita za stavo. Kako ga ukana in kolikšna je stava, boste videli na prireditvi. Prične se ob 7:30 zvečer. Vstopnina za moške 50c, ženske v spremstvu moških so vstopnine proste, druge pa plačajo 25c vstopnine.

Igrala bo izvrstna godba. Gotovo je, da ne bo ničesar izostal ali zamudil domačih poskočni in valškov, ki se bodo razlagali po dvorani.

Postrežba bo dobra in zavzetja dobre, da vse vsebuje vse. Delničarji in vsi drugi rojaki so vabjeni na prireditvi. Ves prebitek gre v korist Slov. nar. dom. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vogal Crawford and Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dopoldne, v torki, četrtek in petek od 1. pop. do 8. zvečer.
Tel. LAWNDALE 4872.
V FRANCES WILLARD BOLNIŠNICI od 9. do 10. dopoldan ob torkih, četrtekih in sobotah.

Naslov: 540 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Fristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Naročite si dnevnik "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list je za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Residence Tel.: Crawford 8440.

Paznost na mestu

Ameriška vlada bi se lahko bolj brigala za gospodarstvo v svoji deželi namesto da se umešava v angleškega. Banke pro- padajo, pa ne storii ničesar, da bi varovala vlagatelje pred iz- gubami. Dne 28. avgusta je nehal poslovali v New Yorku Bank of Europe Trust Co. Vlog ima \$9,500,000.

"New Leader"

angleški socialistični tedenik.

Izhaja v New Yorku. Naročni- na \$2 na leto, \$1 na pol leta.

Najboljši urejevan angleški so- cialistični list v Ameriki. Mno- go slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročni- na zanj sprejema "Proletarec".

Manifestacija in piknik okrožne

Prosvetne matice JSZ.

za Illinois in Wisconsin

V NEDELJO 6. SEPTENBRA

na Možinovem vrtu

WAUKEGAN, ILL.

Vstopnina v predprodaji 25c, pri vhodu 35c.

Govorniki:

Al. Benson, William Svoboda, Frank Zaitz.

Predseduje D. J. Lotrich.

Nastopita pevska zborna "NAPREJ" iz Milwaukee in "SAVA" iz Chicago.

BASEBALL. PLES IN PROSTA ZABAVA.

Polovico eventuelnega prebitka gre v podporo stavkujočim premogarjem, ostalo za financiranje predavateljske ture Anne P. Krasna.

Možinov park je na Deseti cesti, 10 minut hoda od Slov. nar. doma.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.

Telefon Canal 4340.

SLOVENSKO-HRVATSKA

TRGOVINA CVETLIC.

Sveže cvetlice za ples, svadbo,

pogrebe itd.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

LINDBERGOV POLET NA JAPONSKO

Polet, ki ga je podvzel Chas. Lindberg s svojo ženo v aeroplantu na Japonsko, je bil končan 25. avgusta brez večjih neprilik. Lindberg je začel svojo pot v Azijo v Washingtonu, D. C., prelepel Kanado in Alasko in dospel v Azijo ob polarnih krajinah. Radi vremenskih neprilik je imel mnogo zamude, ker se ni spuščal po nepotrebnom v nevarne poti. Na Japonskem, posebno v Tokiu, so ga pozdravljale velike množice, kajti Lindberg je smatran za neuradnega poslanca Zed. držav, ki gre okrog, da neguje prijateljstvo med to in drugimi deželami, kakor trdi velik del časopisa, kritične opozovalci pa pravijo, da ameriški imperializem Lindberga le izrablja sebi v reklamo. Na vrhni sliki je Tokio in nad njim Lindbergov aeroplant. Spodaj na levri ozajšjan voz, kakršne so imeli v paradi ob prilikih njegovega sprejema, in spodaj množica v tokijskem mestnem zabavišču.

V Jugoslaviji mnogo bolje kot drugje

Veseli romarji ne razlikujejo med delom in "good time"

Na svetu je slabo in delo se in delo so prepotovali naši ameriški rojaki, predno so prispevali so mu po štiri do pet sto in več za vsak slučaj, ali vzel je tudi manj, ako je uvidel, da je sto ali dve sto dolarjev vse, kar mu je mogel prineseti ta ali oni bolnik. Pričale so tudi nune strežnice, ki so "čudodelniku" Tiltonu pomagale pri "zdravljenju" in kolektanju. Po teh doganjih je kardinal Mundell in meseca februarja to leto samostanu naročil, da naj preneha s kliniko. To so storili šele meseca maja. Drugače bi mu jo zaprla oblast.

Te vrste tatoči niso nič manj lumpy kot oni, ki napadejo človeka in ga ubijejo ter oropajo. Razlika je, da prvi ropajo kolikor mogoče postavno in drugi protipostavno, a rezultat za žrtve je v obeh slučajih enak.

Dve vrsti ropanj v bankah

Ako pride kdo v banko in vzame denar s silo, je to rop. Oblast storilce takih zlončincov strogo kaznuje. Običajno znaša plen roparjev od pet do petdeset tisoč dolarjev. Le redkokdaj imajo priliko vzetih več. Maršikateri ropar izgubi pri tem življene.

Bolj varno in sigurno je ropati banke letalno. V tej depresiji je prišlo na dan, da so bankirji drli "svoje" zavode kolikor so največ mogli, ne da bi prišli preveč v navskrije z zakoni. Mnogi sploh nič.

V enem slučaju v Chicagu je prišlo na dan, da si je bankir izposodal v svojih bančnih podružnicah skupno s svojimi sinovi okrog dva milijona dolarjev na nič. Njegove banke so še meseca junija na kant. Bankir je hitro izjavil, da dobe vlagatelj od nove uprave, katero je imenoval državni bančni pregledovalec, dolar za vsak vloženi dolar. Novi upravitelj se je vsled tega razjezik in zalučil nazaj, kako naj jim izplača dolar za dolar. Ko predsednik banke dolguje svojim zavodom, torej vlagateljem, dva milijona, brez da bi mu mogla banka kaj vzeti. Upravitelj je trdil, da si je bankir izposodil \$90,000 nekaj dni predno je banka zaprla vrata, in da je vzel v nji pol milijona na pesodo pol leta predno je morala prenehati s poslovanjem. Gulil jo je z nezavarovanimi posojili v času, ko je bila banka že nesolventna.

Svojih dveh milijonov ne bi posodil nikomur brez zadostne garancije. Ali zase je vzel denar vlagateljev, ga vknjižil v bančne knjige za posojilo, v garancijo za povrnitev pa ni dal ničesar. Zdaj pravijo, da je s svojo familijo "brok".

Kam sta šla tista dva milijona, ki si ju je izposodil? Kam je dajal plačo, katero je prejemal? Ej, poznamo, kako si znajo pomagati taki tipi! Založe se, svoje stotisočake skrijejo, da se afera pozabi, in potem mirno prežive svoje "deževne dneve". So tudi slučaji, ko postane bankir res "brok". Večinoma so začeli z bančnimi posli brez svojega denarja. Ako končajo z bankrotom, ne izgube nič svojega, nego le tuj denar. Če pa si ta tuji denar še prilaste, je to toliko večji zlončin. Ker so bankirji v politiki mogočen faktor, so si zakone tako priedili, da varujejo njih mnogo bolj kakov vlagatelje, cesar pa so krivi vlagatelji, ker imajo pač več glasov kakov bankirji.

Koliko izvodov "Proletarca" zahaja v vašo naseljino? Ali bi se moglo število naročnikov povečati? Poskusite!

nosti, kateri je načeljeval znan reakcionar kongresnik Hamilton Fish iz New Yorka. Fish je prista nasilnih metod proti vsem radikalnim organizacijam, katere propagirajo "revolucionarni komunizem". Z večino svoje komisije priporoča kongresu sprejetje postave, ki bi prepovedala pošiljati po pošti vse liste, pamflete in cirkularje, v katerih se propagira stigmatiziranje vlade in ščuje proti oblasti.

Večina Fishove komisije pravi, da je v Zed. državah okrog 600,000 komunistov. Manjšina s kongresnikom J. E. Nelsonom na čelu smatra to število pretiranim. Članom ima kom. stranka le okrog 10,000, večinoma tujerodece, pravi Nelson.

Poročilo večine izvaja, da je imelo komunistično glasilo Daily Worker v začetku tega leta 30,000 naročnikov, in da imajo komunistični listi v Zed. državah 262,000 dnevne cirkulacije, kar ne odgovarja resnici.

Komunisti imajo za velikost svoje stranke izredno številjen štab plačanih agitatorjev, ki so v tem času v stanju izrabiti dane priložnosti za organiziranje demonstracij in pa frakcij v stvarkah. Kritiki komunistov v delavskih vrstah priznavajo njihovo energičnost, toda v splošnem smatrajo, da komunisti s svojo taktiko delavski stvari veliko več škodujejo nego koristijo.

Četrta mednarodna konferenca žen na Dunaju

Ob priliki, ko se je vršil na Dunaju socialistični kongres delavske internacionale, je zborovala tudi mednarodna konferenca žen.

Konferenca žen je razpravljala o naslednjih vprašanjih:

1. Žena v gospodarstvu: a) žena v industriji in trgovini z osrednjim na vpliv racionalizacije na delo žene (poročala Fani Blatny, Čehoslovaška); b) žena v kmetijstvu (poročala Elizabeth Robbins-Petiet, Holandska); c) žena v hiši kot član rodbine (poročala Izabella Blume, Belgija); d) žena v gospodinjstvu kot služkinja (poročala Jennie L. Adamson, Anglija).

2. Vpliv politične reakcije na svobodo žene. Poročala Antonija Sender, Nemčija.

3. Napredovanje socialistične ženskega gibanja od zadnje konference 1928. Poročala je Adelaida Popp, Avstrija: a) ženska glasovalna pravica, b) organizacije žen, c) državljanstvo omožene žene, d) vprašanje materinstva.

Razprave na tej konferenci so bile torej vrlo važne.

Brezposelnost v Nemčiji

Dne 15. avgusta je bilo v Nemčiji 4,104,000 nezaposlenih delavcev.

MADŽARSKA ŠE VEDNO BRODI V PROŠLOSTI

Madžarska, ki je zadnja fevdalna država v Evropi in edina, kjer ima plemstvo še vedno glavno in odločajočo besedo, je imela nedavno ministarsko krizo. Vlada, ki je flirtala z Mussolinijem, je moral odstopiti, ker ji je v finančnih zagatih Italija pač ni mogla dati posojila. Tako je tudi Ogrska prišla bližje francoskega vpliva. Na sliki na levri je regent Horthy in drugi naravnost povem.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Med delavci pa se je pod vplivom razvoja v sosednji Nemčiji začel boj: ali z Lassallom ali s Schulze-Delitzchem. Na drugem tkz. delavskem dnevu (12. jan. 1868) — velika delavska zborovanja so nazivali takrat "delavske dni" — sta Engelbert Kessler in Max Menger silno napadala Lassalla, kar je povzročilo da se je pripravljalni odbor za delavske dni razselil da je predsednik tega komiteja Kessler odstopil in da so se z veliko večino sprejele ideje Ferdinanda Lassalla. Peti delavski dan je šel še dalje: zahteval je, da je treba državo preurediti povsem na demokratični podlagi in da je temeljni pogoj uvedba splošne in direktnne volilne pravice.

22. avgusta 1868 se je vršil na Dunaju zbor delavskih delegatov, ki mu je predložil Hartung načrt socijalnodemokratičnega programa. Tu se pravi:

Socijalno demokratična stranka hoče po mirni in postavnih poti, le z močjo prepricanja, doseči popolno enakopravnost vseh državljanov. V političnem oziru z uvedbo splošne direktne volilne pravice v vse zakonodajne zbrane, v socijalnem pa z lastno uporabo donosa dela vsakega posameznika po produktivnih združenjih, ki jih bo pospeševala svobodna država. V internacionalnem pogledu pa bo socijalnodemokratična stranka vedno za pravo samoodločanja narodov. Za enkrat se postavlja sledeče zahteve:

1. neomejeno zborovalno in združevalno pravo;

2. popolna tiskovna svoboda;

3. popolna verska svoboda;

4. splošno direktno volilno pravico v vse zakonodajne zbrane;

5. odpravo stalne vojske;

6. uvedbo splošne ljudske oborožitve.

Ta program je odobril in ga za svojega proglašil tudi deveti delavski dan, vršeč se na Dunaju dne 30. avgusta 1868.

3. aprila 1869 se je vršila ustanovna zebra delavskega izobraževalnega društva, in tu so imeli programu tudi zvezno pesem splošnega nemškega delavskega društva, ki so jo v Nemčiji že več let imeli na programu delavskih slavnosti, no, dunajska policija pa je prepovedala in konfiscirala vse izvode v dvorani. Oblasti so se ponatali tedaj nasproti novemu društvu zelo nezaupljivo. "Meščansko ministrstvo" (notranji minister je bil dr. Giskra) je zauzalo, da se mora njegovo delovanje strogemu nadzorovati. Seveda bi ustanovitev najraje prepovedala, ali z ozirom na novo dobo je pač moralno izdati dovoljenje. Ministrski svet se je večkrat intenzivno pečal z ustanovitvijo tega društva in tendencami, ki jih je kazalo, ter je že 13. marca 1869 sklenil, da ga bo takoj razpustiti, če se bo protivilo "dostojnosti" zakonov in bo proti cesarski vladi . . ." Minister Giskra je celo poslal ministerialnega svetnika pl. Wehlja v Prusijo in Saksonijo na informacijsko potovanje glede delavskega gibanja . . .

Kmalu po tej pomembni ustanovitvi na Dunaju so se začela ustanavljati podobna delavska društva po mestih in industrijskih centrih ostale Avstrije.

Sprva jih je ovladoval duh Schulze-Delitzscha, ki ga pa je Lassallov kmalu izpodrinil.

IV.

PRVI SOCIJALISTIČNI POJAV NA SLOVENSKEM

V dobi Bachovega absolutizma in centralizma je slovenski narod z drugimi vred spal politično spanje. Prišla je ustavna doba kot posledica finančnega in političnega bankrota, ki ga je doživel absolutizem. Slovensko narodno politiko so vodila sprva tri središča: Dunaj, Gradec, Ljubljana. Od 1. 1861 dalje pa se je slovensko politično delovanje osredotočilo v Ljubljani s programom: Federalizem v zmislu deželne avtonomije in zgodovinsko političnih individualitet. Slovenci so bili nedini; niso se mogli prav opredeliti. L. 1865 je v Mariboru na sestanku preladovalo zgodovinsko načelo, in gevorilo se je o oživljovanju ilirskega kraljestva, ki je svoj čas obsegalo Kranjsko, Koroško in Primorsko. Potem je prišla na vrsto "Zjednjena Slovenija."

(Dalje prihodnjič.)

Dvojne vrste glad

Milijoni so gladni kruha, katerega je v izobilju, toda ga ne dobre, ker so tisti, ki bogastva posedujejo gladni profita.

Radi počnenosti posedujočih morajo trpeti posmanjkanje neposedujočih.

To je mogoče samo v uredbi, ki bazira na profitu in privatni lastnini.

Čemu izkorisčevalci

Ako bi ljudstvo ne hotelo izkorisčevalcev, bi jih odpriavilo. Ima jih, bodisi ker jih hoče, ali zato, ker vsak povprečen človek sanja, da sam postane izkorisčevalec, ali pa zato, ker je preneveden, da si bi znaš graditi boljši sistem.

Ako se vam zdi Proletarec vreden, da ga ljudje čitajo, ga jim priporočite.

IV. VUK:

Skozi okno vlaka

(Mimobežni visti in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje).

Po starinah in minljivih večanostih brskajoče ljubitelje zanimajo znamenitosti, ki so bile, kakor — kraljevi dvorec, njegove sobane, slike, pohištvo z umetno rezbarijo . . . vse zares lepo in zanimivo, dragoceno umetno . . . zgodovinsko, celo epoha . . . orožana s starinskimi orojem, s silnimi dolgimi puškami, ki sem jih doslej videl na slikah Albancev . . . puške, iz katerih je streljal kralj Nikita . . . meč, ki je odsekal glavo Muratu na Kosovem polju, potem meč, dar blivšega kajzera Viljema, ki ima na rezilu vrezano v gotici rodovnih dinastije Hohenzollerncev . . . zares občudovanja vredno delo . . . potem meč, ki mu ga je podaril ruski car. Na njem pa že ni več ročaja z briljanti in redom sv. Ane — to je kralj Nikita pred othodom vzel s seboj. Sobe, v katerih so bivale kraljevine, kraljica in kralj, vsa tla ena sama mehka preproga . . . vse to je zanimivo. Ali mene ni zanimalo. Saj je to vse samo "bilo", vse to je ugaslo veličanstvo, minljivost slave in časti. Videl sem že mnogo večjo minljivost v Moskvini in na Dunaju. A jaz nisem prijatelj minljivosti, jaz ljubim bodočnost . . . Zato tudi ne bom tega opisoval. Saj itak o vsem tem že pišejo razne knjige. Pač pa mi je zanimal Orlov Krš in pod njim samostan, najzanimivejše poslopje Cetinja! Sezidal ga je bil Ivan Crnojević. Leta 1683, 1714 in 1785 so ga sicer Turki razdejali, ali zoper je bil pozidan v istem slogu. Namesto sedanjega stolpa je bil prej drug. Na njegovem vrhu so natikali glave v boju ubitih Turkov, običaj, ki ga je odpravil Peter II. Samostan je bila nekoč prestolnica vladike in je sedaj grobnica kraljevske rodbine in sedež metropolita. Malo više od samostana se dvinga počačena od daleč vidna kupola, lep spomenik Danila I., pod katerim tudi počiva ta ustavnitelj vladarske hiše Petrovič-Njegoš.

V posebnem, nalač zato postavljenem poslopu je narejen iz peska topografski obris Črne gore z vsemi rekami, dolinami, gorami, polji, mestni in vasmi... To je vrt samega gorovja. Strašne globeli se vidijo, gore in grebeni. Reke kakor globoke brazde tečejo v morje. Med grebeni in gorami so mesta in vasi. Polja . . . Čudovito, kaj umejo ti gorski prebivalci pridobiti iz vole skale. Hiše iz posameznih kamenitih plošč, položenih druga vrh druge, malo slame počez. V oknih ni šip. Po cele ure hodijo, da obdelajo osminko jutra. Tiste vrtičke na gorski ravnic začetijo s kamnitimi ograjami. Enako, kakor prebivalci Krasa. In to zato, da jim ga kamenje, ki se vali v pobočjih, ne zasujo. Tako je okrog vsakega metra zelenja umetno obročno zidovje zgrajeno iz samih skal . . .

Zvečer pred našim othodom je bil nam v čast ples v "Domu Svobode" bivšem črnogorskem parlamentu.

Večer ni bil črnogorski. To je opazila tudi gospa Marija, ki mi je rekla:

"Sedaj se mi pa zdi, kakor da sem v Ljubljani."

"Meni tudi," sem odvrnil. "Dolj je jezik evropske civilizacije."

"Cudno, da se ni opraskal ob tem kamenju," je dodal Matvej.

"O saj se je! Ampak ima kravjo ostrino, zato je vztrajno lizal."

"Kaj zabavljate?" se je vme-

šal Zdravko. "Ne vidite, da štastna vožnja, da zastaja dih. Pod nami Kotorski zaliv, ki se ves sinji z nepojmljivim sladostrestjem zariva v pogorje, katero se obdano od morja, v pragozd gorskih vrhov, brezprimerno, bodo razšarjeno izgublja v obzorje. Srečevali smo žene s tovori na hrbtih in osle, drobno stopajoče pod težo brezmena.

Kravica se je pasla pod skalojem. Redko travo je mulila. Nekoliko niže dolu sta bila dve:

"Saj je še Vuk plesal?"
"Aha . . . Okrog tiste majhne se je sukal."

Opravljivci!
To pa le povem, da me je baš tista majhna pošteno zafrnila. Med drugim sem jo nameriče vprašal o stvari, ki me je vse čas bodila.

Na desno stran dvorane so nameriče sedila mlada dekleta, na levo pa "garde dame", vse po večini v narodnih nošah. Moškega pa nisem videl nobenega, ki bi prisidel, če si že ni upal k dekletu, pa bi si vsaj k "garde dame". Samo mi Slovenci smo se vseledi med ženske. Ni čuda, da sem jo vprašal o tem, če ni to morda tak običaj, da se ne osmešimo.

Ona pa, navihanka, se naseje, nato pa reče prav resno, malodane užaljeno:

"Kaj si pa vendar predstavljate o nas? . . . Saj še nismo v Albaniji . . ."

"Oprostite, potem se vas po vaši moški boje."

"Zakaj?"

"Zato, ker si nobeden ne upa se steti med vas, nego stoje tam zadaj, kakor grešniki."

"Ker ni prostora. Ali ne vide, da nimajo kam sestti? . . . Karaljiji, odstopajo damam prostore . . ."

"Tak, to imaš sedaj."

V zadregi nisem vedel, kaj bi. Na srečo je godba zaigrala, pari so se poiskali in zaplesali. Tudi po "mojo" je prišel eden. Ko je vstala, se mi je še pomenljivo nasmehnila, kakor da hoče povedati:

"No, ali se boji?"

Vrnili sem nasmehljaj. Gospa Marija se mi je približala in rekla:

"Kaj sta pa imela?"

"Nič."

"Misila sem pač . . . Tako resno Vam je nekaj povedoval, vi ste pa bili, kakor grešniki."

Ošrknil sem jo z očmi. "Kako zn vse naše kretnje," sem pomisli. Glasno pa rekel: "Zal ji je, da odhajamo . . . Pa sem se moral tudi jaz delati žalostnega."

Bogme, globok je bil pogled modrih oči gospe Marije. Zdi se mi predolg. Nato pa se je nasmejala . . . Vem, da ni verjela. Pač nič zato . . .

8. Vrnitev.

Pršelo je, ko smo drugega dne zjutraj sedli v avto in kreplili nazaj v Kotor. Streha je bila dvignjena in mi je zakrivala pogled. Cetinje je ostalo za nami. Neprijetnost mi je silila v ude, ko je mimo nas bezalo skalovje. Samo od strani izpod strehe sem videl, da se vozimo po cesti, obdani na eni strani s strmimi pečinami, od druge strani pa je bila praznata, prepadi. Ali od Njegoša dalje se je zjasnilo. Streho smo spustili. Lovčen je bil zakrit v meglo, kakor obraz mohamedanke. Ni se razkril, dasi smo že zeleni. Kmalu nato pa se je zopet tam v globoki dolini zableščalo morje, videl se zopet beli trak ob obrežju. Pot vodi v strahovitih serpentinah, ki se zdijo sedaj še strašnejše, kakor če se pelje navzgor. Po-

šal Zdravko. "Ne vidite, da štastna vožnja, da zastaja dih. Pod nami Kotorski zaliv, ki se ves sinji z nepojmljivim sladostrestjem zariva v pogorje, katero se obdano od morja, v pragozd gorskih vrhov, brezprimerno, bodo razšarjeno izgublja v obzorje. Srečevali smo žene s tovori na hrbtih in osle, drobno stopajoče pod težo brezmena.

Kravica se je pasla pod skalojem. Redko travo je mulila. Nekoliko niže dolu sta bila dve:

"Saj je še Vuk plesal?"
"Aha . . . Okrog tiste majhne se je sukal."

Opravljivci!

To je bil menda res argument, zakaj nismo več zabavljali. Po gospo Marijo je prisel vitez Črnogorce s črnimi očmi. Zasukala sta se po dvorani. Jaz sem pa zagrabil Črnogorce, majhno punčko, ki je prodaja la cvetje. Pa še to so mi zamerili. Gospa Marija je pozneje govorila:

"Saj je še Vuk plesal?"
"Aha . . . Okrog tiste majhne se je sukal."

Opravljivci!

To pa le povem, da me je baš tista majhna pošteno zafrnila. Med drugim sem jo nameriče vprašal o stvari, ki me je vse čas bodila.

Petinštirideset kilometrov od Cetinja, štiri ure z avtom, je tu spodaj že žarki jug. Okrivljeni beneški lev je gospodoval na tej obali. Pokrajina se utaplja v neko sijajnino in širino, ki prekaša Italijo. V končastih malone smrtno lepa. Tako govori o Kotoru in Dalmaciji nemški pesnik. Jaz ponavljam njegove besede.

Ko smo se ustavili v Kotoru, je predlagal šofer:

"Zapeljem vas v Dubrovnik. Pot imam tja."

Nameravali smo iti z ladjo. Ali z ladjo se še navozimo iz Dubrovnika v Split. Z avtom bo pa zanimivejše.

"Mislite," je rekla gospa Marija. Videl sem, da bi šla rajši po morju. Prvkrat ga vidi.

"Naveličate se ga," sem rekel.

"Zato, ker si nobeden ne upa se steti med vas, nego stoje tam zadaj, kakor grešniki."

"Ker ni prostora. Ali ne vide, da nimajo kam sestti? . . . Karaljiji, odstopajo damam prostore . . ."

"Tak, to imaš sedaj."

Pogodili smo se s šoferjem. In zdrveli smo po beli cesti, po tistem traku, ki smo ga gledali od tam zgoraj. Na levo morje, na desno vrtovi in vile, dalje tja skale, nage pečine, razmetane, kakor da so se tot pretepalni in kapeli velikani. Vrhovi pa so bili kakor plešasti starci . . .

Ali čim bolj smo se približali Dubrovniku, tem več ravnine je bilo. Več polja, žito, ječmen, oljke, gaji oljk . . . fige, češnje in višnje, slike . . . in vinogradri. Pravkar so preganjali perenosoro . . .

Dosedaj sem si predstavljal vira vodila na gričih, je dejala gospa Marija, "kakor so Pekre, Kozajk . . . Haloze. Tu pa so polja in na ravnini, kakor pri nas pšenica!"

"Na gričih raste v Dalmaciji kamenit," je razlagal Matevž. "Pri nas ga pa morajo kopati iz zemlje."

"To bi morali imeti mi," je kmal Ivan Celjski.

"Znali bi ga porabiti."

"Tudi tu ga znajo," je prisel Zdravko. "Prodajajo ga. In to leto za letom več."

"Kdo ga pa kupuje?"

"Američani."

Gospa Marija ni vedela, ali naj veruje ali ne. Ali šofer ji je potrdil . . .

Ze malodane pred vratmi Dubrovnika smo zagledali agave "stoletne rože". Veliko, mesnatno listje je kipelo kvíšku. Iz sredine pa je poganjalo deblo, visoko štiri, pet metrov, s cvetjem, kaveljškom podobnim, katerih akcija je predvsem

"Kakor da so živi brzjavni drogov, poglejte," je kazal Zdravko. "Cvetje je, kakor prsti roke. Samo žice jim je treba dati, pa bodo za brzjavne drogove, kakor nalaša!"

"Poglejte tam . . . kakor naši mladi," sem opozarjal na visoke, vitke in ravne palme, kakor sveče stoječe in le na vrhu z listjem obdana. Treba samo obesiti tam zgoraj darilo za plezavca."

(Dalje prihodnjic.)

PRVI FILMSKI STUDIO NA PACIFIKU

Los Angeles je danes svetovni centrum filmske industrije z bogato opremljenimi studiji in tehniko kakor noben drug filmski center na svetu. Razvil se je v to kar je v proših dveh desetletjih. Na sliki je prvi filmski studio v Californiji, ki pa ni v Los Angelesu, nego v Nilesu pri San Franciscu. Star je že več desetletij in ga bodo začeli rabiti znova v kratkem za gotove scene "divjega zapada", ker so v bližini veliki živinorejski ranči. Na sliki na vrhu je igralec tedanjih dni Ben Turpin, spodaj pa takratni "cowboy" Billy Anderson in Chas. Chaplin, ki tu in tam še igra v filmskih igrah.

Impozanten kongres soci-alistične internacionale

Prehajanje družabne uredbe iz stare v novo dobo

Potrebno je, da se še enkrat

dotaknemo pomena in smernic enega najvažnejših in najpoldovitejših kongresov socialistične delavske stranke, ki je bil zaključen zadnji dan meseca julija na Dunaju.

Nameravali smo iti z ladjo. Ali z ladjo se še navozimo iz Dubrovnika v Split. Z avtom bo pa zanimivejše.

"Mislite," je rekla gospa Marija. Videl sem, da bi šla rajši po morju. Prvkrat ga vidi.

"Naveličate se ga," sem rekel.

Pogodili smo se s šoferjem. In zdrveli smo po beli cesti, po tistem traku, ki smo ga gledali od tam zgoraj. Na levo morje, na desno vrtovi in vile, dalje tja skale, nage pečine, razmetane, kakor da so se tot pretepalni in kapeli velikani. Vrhovi pa so bili kakor plešasti starci . . .

Ali čim bolj smo se približali Dubrovniku, tem več ravnine je bilo. Več polja, žito, ječmen, oljke, gaji oljk . . . fige, češnje in višnje, slike . . . in vinogradri. Pravkar so preganjali perenosoro . . .

Dosedaj sem si predstavljal vira vodila na gričih, je dejala gospa Marija, "kakor so Pekre, Kozajk . . . Haloze. Tu pa so polja in na ravnini, kakor pri nas pšenica!"

"Na gričih raste v Dalmaciji kamenit," je razlagal Matevž. "Pri nas ga pa morajo kopati iz zemlje."

"To bi morali imeti mi," je kmal Ivan Celjski.

"Znali bi ga porabiti."

"Tudi tu ga znajo," je prisel Zdravko. "Prodajajo ga. In to leto za letom več."

"Kdo ga pa kupuje?"

"Američani."

Gospa Marija ni vedela, ali naj veruje ali ne. Ali šofer ji je potrdil . . .

Ze malodane pred vratmi Dubrovnika smo zagledali agave "stoletne rože". Veliko, mesnatno listje je kipelo kvíšku. Iz sredine pa je poganjalo deblo, visoko štiri, pet metrov, s cvetjem, kaveljškom podobnim, katerih akcija je predvsem

"Kakor da so živi brzjavni drogov, poglejte," je kazal Zdravko. "Cvetje je, kakor prsti roke. Samo žice jim je treba dati, pa bodo za brzjavne drogove, kakor nalaša!"

"Poglejte tam . . . kakor naši mladi," sem opozarjal na visoke, vitke in rav

Krivda dognana

Velebankir Otto H. Kahn iz New Yorka je na obisku v Chicago dejal, da je depresije v tej deželi kriva v veliki meri vladav, ker se umešava v privatni business. Če ne bi bil Otto tako zaverovan v svojo modrost, bi rajše priznal, da imamo depresijo zato, ker se privati business utika v vladne posle.

"Ameriški" New York

Samo 21 odstotkov prebivalcev mesta New York je bilo rojenih v Ameriki, pravi statistika, ki jo je objavil 23. julija cenzus biro v Washingtonu.

PROSVETNA MATEČKA J. S. Z.

V fond PROSVETNE MATEČKE J. S. Z. so vplačala društva socialistični klub in druge organizacije v juniju in juliju 1931 kot sledi:

Številka in kraj društva.	Vzeto.
126, SNPJ., Cleveland, O.	\$12.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo.	3.00
121, SNPJ., Detroit, Mich.	8.00
294, SNPJ., Luzerne, Pa.	2.00
5, SNPJ., Cleveland, O.	12.00
225, SNPJ., Edison, Kans.	3.00
434, SNPJ., Arma, Kans.	6.00
282, SNPJ., Little Falls, N. Y.	12.00
609, SNPJ., Arma, Kans.	6.00
287, SNPJ., Burgettstown, Pa.	3.00
170, SNPJ., Akron, O.	5.00
47, SNPJ., Springfield, Ill.	3.00
297, SNPJ., Raton, N. Mex.	6.00
36, SNPJ., Wilcock, Pa.	4.50
300, SNPJ., Braddock, Pa.	6.00
234, SNPJ., Milwaukee, Wis.	6.00
263, SNPJ., Galloway, W. Va.	2.00
74, SNPJ., Virden, Ill.	1.00
142, SNPJ., Collinwood, O.	6.00
275, SNPJ., Maynard, O.	1.00
451, SNPJ., Onnalandia, Pa.	1.50
72, SNPJ., Radley, Kans.	1.50
206, SNPJ., Gross, Kans.	3.00
177, SNPJ., Reliance, Wyo.	3.00
61, SSPZ., Barberton, O.	6.00
181, SSPZ., Power Point, O.	3.00
211, SSPZ., Gowanda, N. Y.	3.00
220, SSPZ., Detroj, Mich.	2.00
53, JSKJ., Little Falls, N. Y.	12.00
Dram Klub "Zora", Pueblo, Colo.	12.00
Slov. dom, Rock Springs, Wyo.	5.00

KLUBI J. S. Z.

1, Chicago, Ill.	2.50
5, Conemaugh, Pa.	2.00
47, Springfield, Ill.	1.00
69, Herminie, Pa.	2.00
115, Detroit, Mich.	12.00

Labor Day In 1931

Fy James H. Maurer

Monday September 7th, they would have good cause to means nothing to the disposed Labor Day, a legal holiday set aside in honor of those who sidized editors and misinformed with nature's aid produce the labor leaders could on these Nation's wealth. A holiday in "Labor Exploiters Days" ex-honor of the workers who plain in glowing terms about their great wealth, how they succeeded in arrogating unto themselves all of our Nation's natural resources. How the exploiting class was getting richer, while those whom they exploited, (the workers) were getting poorer and poorer. How they succeeded in defeating Child Labor and other labor legislation. Of their great successes in starving labor into submission by denying them the right to work. How they had outlawed the boycott and legalized the black list. How the police powers from the rural constable and state police to the State and National military were at their disposal to shoot opposition into submission. That the Courts of the land from the lowest to the highest were their friends. How they control the Legislative Executive and Judicial arms of our Government.

Will the regular Labor Day orators who so glibly recount the onward march of labor and tell them of the wonderful gains made by labor, now tell them of the impotency of labor organizations to prevent the present wage cutting, which in turn aggravates the present economic conditions? Will they now tell them how necessary it is, since their economic arm is paralyzed, to use their political arm in the interest of their class by voting the Socialist Party ticket, instead of rewarding their friends (who have deserted them) and punishing their enemies? We will wait and see.

The United States is the richest nation on earth and yet the poorest, where those who produce nothing own everything and those who produce everything own nothing. Labor Day is supposed to do honor to those who produce everything and own nothing, not even a job.

Labor Day Really Labor Exploiters Day.

I am commencing to suspect that the name Labor Day is a misnomer, it should be called "Labor Exploiters Day". Surely

All Talk—No Action.

Surely this picture is not over-drawn of what could be said by the Capitalist class and their miserable boot lickers when celebrating their successes on "Labor Exploiting Day".

But what consolation will the eight or nine million of unemployed and their loved ones get out of the glaring truths as above so briefly enumerated? None whatever. Of course not. All this bull about the honor and dignity of labor

—Reading Labor Advocate.

Relief in Canaan

And when the grasshoppers hopped into Canaan, the dwellers thereof met them with sounding trumpets and crashing symbols and there was great rejoicing. For the land of Canaan was overflowing with milk and honey, wherefore the people were crying for sweets and milk. And thus it came about that grasshoppers brought relief to the Bible belt.—American Guardian.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America

540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:
One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

PERKO

Tire & Battery Service
640 W. National Avenue
MILWAUKEE, WISCONSIN
PHONE HANOVER 0875

GAS-OIL

TIRE AND BATTERY SALES AND SERVICE
CAR WASHING — GREASING
GENERAL REPAIRING

Reports and Comments

Noted Speakers at Joint Picnic in Johnstown

On Sunday, August 23, a joint picnic given by the Socialists of Cambria county Pennsylvania was fairly well attended considering the competition we had from another group who are supposed to be working for the interests of workers. It is a shame that they should sponsor a picnic on the same day after knowing three months in advance that the Socialists had planned for such an affair.

We had very capable speakers, among them were: Comrades Dr. Van Essen of Pittsburgh, Kimball from University of Michigan, Walker and Gioletti of Nanty Glo and a few others whose names I do not remember.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

Whom to Blame?

It sometimes seems to us that many Socialist agitators make the mistake of inciting hatred for the capitalists who profit from this unjust system. If we must hate, would it not be far better, far more conducive to correct and effective action, if the workers of the nation would hate themselves and the lack of understanding which has so long caused them to vote themselves and their children into the power of a few capitalists?

—Reading Labor Advocate.

Socialist Activities in Johnstown

An interesting meeting was held by the English Division of branch No. 5 JSF Johnstown commemorating our First Anniversary. The out-of-town visitors present at this meeting were John Lokar Jr., from Cleveland, comrades John and Mary Fradel from Latrobe and their daughter Jane a member and organizer of our branch. Jane presided as chairman for the evening. Lokar gave a speech about the miners and their struggles in West Virginia. An interesting discussion also took place about the candidates on the Socialist ticket in Cambria county. Before the meeting was adjourned, Jane Fradel presented each one of the charter members a red rose. Among our audience only three members were present from the senior branch which was less than we expected.

We had very capable speakers, among them were: Comrades Dr. Van Essen of Pittsburgh, Kimball from University of Michigan, Walker and Gioletti of Nanty Glo and a few others whose names I do not remember.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a student of an institution financed by the capitalists and by being honest about our economic system, is there any wonder why he is expelled or a professor dismissed because they tell the truth? Certainly not! It is against the capitalist principle to have such things discussed in schools and colleges. However some students have respect for the truth in spite of this college rule and tell us what is wrong with the capitalist system even though they be expelled from the institution. It is this type of fighting spirit that we can look forward to for redemption from the present system.

Some day when the great slumbering mass of workers awake from the capitalist dope that they have for these many years been fed with, they will see the folly of voting for either capitalist class party, and throw their political power to their own party, the Socialist Party. Then, and not until then, will the wealth producers come into their own, and every day will be Labor's Day.

—Reading Labor Advocate.

Comrade Kimball is a young man yet and as a college student it gave him an opportunity to study economics. When one becomes a

NO. 1251.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., SEPTEMBER 3, 1931

Telephone: Rockwell 2864.

The Fall of the British Labor Government

The fall of the MacDonald government in Great Britain is not, as some of the newspapers say, the failure of Socialism. The Labor government in London held office but not real power. It did not try Socialism.

Lacking power as a minority government to begin to achieve Socialism in our time, it nevertheless was able to serve the cause of peace, to administer social welfare legislation sympathetically and to go farther toward a comparatively peaceful (but not wholly satisfactory) settlement of the Indian revolution than any other government. This was a real service. But to keep office at the price of power is always dangerous, especially to men of the temperament of MacDonald and J. H. Thomas. They get the habit of yielding to the immediate exigency and they get a love of office for which they think themselves indispensable. For months the Labor government has been drifting dangerously to the right. It had prepared no adequate programs of its own for a better fiscal system or for saving money on the military establishment or for recovering the land held by a few landlords. (The Secretary for Scotland in the new coalition government owns 100,000 acres!) Hence when the present financial crisis hit it, the bankers were able to put over their pet scheme of making the poor pay for the follies of capitalism. The economy program with "equality of sacrifice" means first and foremost that a family of four now receiving \$7.20 weekly unemployment indemnity will get \$6.48! And the coalition government will not and cannot make up for this by any fundamental advance to socialization, planned production and disarmament. It is for this that the MacDonald who opposed the World War has fallen.

The silver lining to the cloud—and it is a very genuine silver lining—is that now we can hope to have again a more aggressive socialist party in Britain. Labor will move in the direction of the Independent Labor Party. Its general stand has been vindicated by events. The unions are waking up. Arthur Henderson whose work as Foreign Secretary was the finest thing in the Labor government stays with Labor. To get a real Labor Party back again is worth some present loss and disappointment.—Norman Thomas.

HOW ABOUT SAVING THE LABORER?

In 1929, when the number of wage earners employed in manufactures was at the peak, there were 192,522 less persons at work than in the previous peak year of 1919.

Meanwhile, the population total had increased by 20 per cent. This increase had not been absorbed by industry; and the proportion of those engaged in agriculture had decreased.

Had there been no depression, these accumulative facts alone would have constituted a social and economic problem toward the first magnitude.

And nothing was being done about it!

Meanwhile, there has been a development of the equipment of manufacturers in all lines, from steel and iron to the making of textiles, shoes and radios, looking to the further economy of labor costs in industry.

Railways and mining have been making their contribution to these "labor-saving" improvements. Agriculture is increasing the number of tractors and combines and corn-and-cane cutting machines.

Horses' power, and man-power is being eliminated from the corn, cattle, wheat, hog, cotton and ginning processes.

Contributing to the displacement by the machines of the "hands"—human hands—is another important function of the efficiency engineer: the stop-watch counting of motions and the co-ordinating of human hands to the movements of the machine.

The old Taylor system is being applied in cool, engineering fashion, qualified with a kind of intelligence which counts the contentment of the worker while on the job as an industrial and economic asset.

Labor-saving is going right on. And no sensible man wants to stop that.

But who is looking after the saving of the laborer?—Toledo Union Leader.

Admitted

There is no longer any difference of opinion among those who are well intentioned and competent as to the value of shortening the hours of labor, both as an aid to production and for its effect on the standard of living.—Morris L. Cooke, Industrial Engineer.

Hard times wouldn't be such an affliction if you didn't have to listen to so much optimism.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
LOTRICH

It is disappointing to see the Labor Party of England terminate its control because of the action of its leader. We had always figured that they were just preparing and paving the way for a big conquest. The entire world is in a critical condition brought about by the failure of capitalist bankers and industrialists to see any other aim in life but profits. There was a direct denial that the bankers had anything to do with the conservative attitude of MacDonald but later developments proved that McDonald's action was based upon the dictates of the bankers. It is certain that England could have balanced its budget without taking it away from the poor fellows who already receive so little. As a result the brilliant McDonald is without a party having been discarded by Labor. There is not a doubt but that this is a question of vital importance and there is no doubt in my mind but that McDonald was sincere in his action even tho the more radical elements are willing to crucify him.

Only the one at the head of a government or in the position in which McDonald found himself could tell the entire story. To save the nation he risked being barred from a party which he helped to build thru all the years. It is not likely therefore, that he in any way meant to harm his party. Yet such seems to be the attitude of labor everywhere. The more logical thing however, for McDonald to have done would be to resign and let the Conservatives take the stand he has taken. Losing leaders with the experience of McDonald and Snowden is a severe blow to the Labor Party too, but the wounds will heal soon and we hope the party will be able to muster enough force to gain a clear majority at the oncoming elections and then deal, as a Socialist party should deal, when in power. The division in the ranks of labor have rocked the world. Our foes should note how quickly a Labor party leader is disposed of his credentials. None of the Republicans or Democrats have ever barred their politicians who have stolen, defrauded or in others ways defamed the U.S. or their party, in value beyond that of the situation in England.

A Grand Jury investigating the Chicago police department has come to the conclusion that we have a good police department and this should give the citizens a good laugh. Records disclosed that police captains, many of them, have accumulated large fortunes in a considerably short time. There is no use kidding anybody because everybody knows that there have been rakeoffs from the top to the bottom. Thousands of speak-easies are operating under police protection. But that isn't so bad. Our police force has been linked directly with the racketeers and gunmen and vice lords. To give them a whitewashed slate isn't fair to those who are really and truly honest. Look back a little at the Zuta killing and the subsequent disclosures. Police captains receiving "loans" from one of the great vice mongrels. No wonder the police department is so crooked, the Grand Jury and the higher ups tell them: You're doing fine. Keep it up. Rob on. That's interpretation we get from the report.

An organization has been formed to force and keep the government out of business. What folly. Right at the same time some of the mine operators are talking of asking the government to take over the bankrupt industry. As long as there is a lot of money to be made in an industry they want the government to stay far

No Parents

T. Bone: "This must be an incubator or chicken."

Mrs. T. B.: "Why?"

T. Bone: "A chicken with a mother couldn't be so tough."

Lots of Difference

The track supervisor received the following note from one of his track foremen:

"I'm sending in the accident report on Casey's foot when he struck it with the spike maul. Now, under 'Remarks', do you want mine or do you want Casey's?"

**MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.**

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Sunday September 6 will be a big day for the Slovenes and other Jugoslavs of the Illinois and Wisconsin district. As it has already been mentioned in previous issues, the JSF conference of this district will sponsor a joint Jugoslav Manifestation in Mozina's Park, Waukegan. The secretary tells us that branches and lodges in the different cities show great interest for this affair and that a large delegation of their members will attend.

The speakers will be Wm. Svoboda, the Socialist mayor of Racine, Al Benson, sheriff of Milwaukee, and Frank Zaitz, editor of Proletarec. Singing choirs from branches in Milwaukee and Chicago will also participate. Two baseball games, one of them between the English Divisions of Milwaukee and Chicago and the other between the Waukegan Sports Club and Comrades J. S. K. J. team will be displayed. Dancing is never omitted at such affairs and same will take place in the afternoon and evening.

Transportation for the Chicago members and friends has been arranged. A special chartered car on the North Shore Line leaving from Adams and Wabash at 12:00 o'clock noon, Chicago time, for \$1.20 round trip has been secured. All wishing to make accommodations for this trip notify John Rak, 3639 W. 26th St., or call Rockwell 2864.

Branch No. 1 JSF Chicago held a very interesting meeting last Friday night. One new member was accepted. The question of Farmer-Labor and Socialist Party received considerable discussion from a good number of comrades. Most of them were of the opinion that we should concentrate our efforts for building up our own, Socialist party.

This week's issue contains the report of our subscription

solicitors. You will note that the results are not what they were in the past months, but in spite of the industrial depression with which many of our readers are effected the figure can be considered as fair. With conditions as they exist a paper like Proletarec is the best agitator among workers for the Socialist movement. We urge all readers and agitators to use their spare time to increase its circulation.

Now that the picnic season is about over more time will be had for reading. Proletarec carries a good supply of books by well known authors in the Socialist movement. Write for our prices and get several copies for the winter months.

In Strabane, Pennsylvania, comrade Molek of Chicago will give a lecture on "American Workers, Past and Present" Sunday September 6 under the auspices of branch No. 118 JSF at the SNPJ Hall. Ivan Molek is chief editor of Prosvera and a very interesting speaker. The comrades and friends in and about Strabane should not fail this opportunity of hearing what he has to say.

The dramatic committee of branch No. 1 JSF Chicago reported at the last regular meeting that they have prepared several good plays for this season. The opening date is Sunday October 25 at the CSPS Hall where an interesting play will be produced.

Always Present

Jones: "Did you go on that trout-fishing excursion last week?"

Brown: "I did."

Jones: "Did you fish with flies?"

Brown: "Fish with flies? Yes, we fished with them, camped with them, dined with them, and slept with them."

What Lincoln Said

"So long as there is one man willing to work, but unable to find employment, the hours of labor are too long."

JOHN D'S HAND, AGAIN!

Drawn for Labor by John M. Baer.

FRAGMENTS

Error soon passes away, unless upheld by restraint on thought. History tells us (and the lesson is invaluable) that the physical force which has put down free inquiry has been the main bulwark of the superstitions and illusions of past ages.—Channing.

Socialism will be the holding company that will possess the powers of production and distribution with the members managing the industries for the welfare of all.

Socialism will work out the redemption of the wage slave without a sanguinary conflict. It unfurls to the wind no battle banners except those inscribed with peace and good will to man.—Eugene Debs.

A hundred years hence our descendants will consider us and our institutions with the same contempt we vouchsafe to the Middle Ages.—Zola.

Be he right of wrong, the man who is not afraid to express his opinion on any vital problem, deserves to be honored.

Beware of the brothers and comrades who introduce themselves with a dozen credentials.—The Progressive Press.

A working class inspired with Socialist knowledge is a class that has learned to fight for itself instead of accepting drugs administered by its enemy.

Among the short-term bonds that need greater security are the bonds of matrimony.

Every country must have parties, else how could people vote when hard times come.

—Milwaukee Leader.

A Spurious Argument

Because it has cost the British government comparatively small sum of \$490,000,000 to maintain its unemployment insurance fund during the depression, over and above the contributions, American reactionary newspapers are attempting to use that fact as an argument against unemployment insurance in this country.

But it is a small price to pay for the maintenance of the self-respect of workers. It is infinitely better than the dole plan which is in use in the United States. Of course, what the workers want first of all is jobs. They want to earn their living by the sweat of their brow. They would not want any unemployment insurance if jobs were furnished.

But jobs are not furnished. Millions are out of employment. Other millions do not know whether they will be out of employment or not. These men and women need unemployment insurance.

What if it should cost Uncle Sam a little money? In what better way—except furnishing jobs—could he spend money than by providing insurance which would keep men, women and children from starvation and at the same time enable them to preserve their self-respect?

The charity method is a bad method. The outdoor relief partakes of the same fault.

These are necessary so long as there is no other way, but they are the worst way nevertheless. Persons who at the present time have to accept the outdoor relief tell us that it makes them feel as the chattel slaves must have felt when they were utterly dependent upon the bounty of their masters. And they sometimes do not like the way they are treated.

No sincere person or newspaper can satisfied with these methods.

As for the money, the amount which the government is wasting on rent alone for the wheat which it foolishly bought, would go a long distance toward providing funds for unemployment insurance. Cut down the army and navy and save hundreds of millions and at the same time lessen the probability of war. Tax high incomes and inheritances.

It is an easy matter to get the money if there is the will to get it. But plutocrats newspapers don't want to do the right thing. They want the workers kept down, so that they themselves may continue to roll in luxury.—Milwaukee Leader.

Apple-ied Sociology

WILDMAN, Borneo.—On account of the recent storm which shook down more ripe coconuts than the inhabitants will be able to consume this season, there is a great deal of unemployment among the trained monkeys who heretofore have performed this function. A petition of the starving monkeys to feed them out of the surplus of coconuts rotting on the ground was non-acquiesced by Hetman Hoople of Borneo.

"Storms," said Mr. Hoople, when interviewed by a representative of The American Guardian, "are acts of God. It would be presumptuous on our part to interfere with the mysterious workings of Providence, who, according to your missionaries, knows what is best for her children."

"Common prudence, however, demands that these poor and deserving monkeys do not starve entirely, as we may not have another storm next year. I have, therefore, issued an appeal to the good people of Borneo for funds for the purchase of apples for the apes which I feel confident they can sell at sufficient profit to each other to enable them to acquire enough coconuts to keep body and soul together, especially since they have no souls."

To the inquiry of your correspondent if this policy was not somewhat tainted by the dole system, Mr. Hoople replied: "Applesauce, taint nothing of the kind. It's Apple-ied Sociology."—Adam Coaldigger in The American Guardian.

If those who inherit the earth are meek, you can guess what becomes of janitors.